

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE**

**REPERE METODOLOGICE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI
LA CLASA a IX-a
În anul școlar 2021-2022**

DISCIPLINA

Limba și literatura polonă maternă

București, 2021

Cuprins

Introducere	pag. 3
Planificare calendaristică	pag. 5
Evaluare inițială	pag. 9
Activități de învățare	pag. 17
Bibliografie	pag. 25

Repere metodologice

pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a

în anul școlar 2021-2022

Limba și literatura polonă maternă

Introducere – Avanatajele curriculumului centrat pe competențe

Curriculumul dezvoltat pe baza competențelor în progresie de la un an de studiu la altul permite o abordare flexibilă în proiectarea și organizarea activităților, în funcție de contextul fiecărei clase de elevi. Orice achiziție dintr-o clasă, depistată să fi insuficient structurată, poate fi consolidată în anul școlar următor prin abordarea unei perspective în spirală care reconectează competența specifică respectivă sau conceptul încă neinteriorizat din clasa anterioară la curriculumul în curs.

1) Repere pentru estimarea nivelului de achiziție la finele anului școlar 2020-2021 în vederea realizării planificării calendaristice pentru 2021-2022

Contextul intervenției

Pentru a realiza planificarea calendaristică pentru anul școlar 2021-2022, profesorul va ține seama de următoarele:

- estimarea achizițiilor elevilor la sfârșitul clasei a VIII-a
- consultarea setului de programe școlare pentru învățământul gimnazial și sesizarea elementelor, fie insuficient structurate/neabordate, fie deja predate/învățate, în raport cu programa clasei a IX-a;
- anticiparea unor eventuale probleme de învățare în contextul identificării unor discontinuități între achizițiile potențiale la sfârșitul clasei a VIII-a și cele așteptate la nivelul clasei a IX-a;
- realizarea de conexiuni între componentele estimate a fi insuficient asimilate/neasimilate și programa pentru clasa a IX-a;
- includerea unei perioade de 2-3 săptămâni la începutul anului școlar pentru realizarea unei evaluări inițiale temeinice și ajustarea planificării inițiale pe baza rezultatelor evaluării.
- realizarea planificării noi pe baza unui set de întrebări: Ce elemente de discontinuitate există între programele de gimnaziu parcurse de elevi și programa de clasa a IX-a? Ce elemente de continuitate există între programele de gimnaziu și programa de clasa a IX-a? Ce puncte se pot realiza pe baza comparației dintre programele de gimnaziu și programa clasei a IX-a? etc.; Este necesară recuperarea unor conținuturi ale învățării?
-

Aplicații

Programele școlare pentru studiul limbii materne polone la clasele de liceu la școlile și secțiile cu predare în limba română urmăresc proiectarea curriculară centrată pe competențe, propun o progresie a achizițiilor de la un an la altul prin intermediul modului de structurare a competențelor specifice, a căror progresie face posibilă intervenția de tip remedial. Documentele curriculare adoptă modelul comunicativ-funcțional în predarea limbii materne polone, accentuând orientarea demersului didactic spre dezvoltarea integrată a celor patru competențe generale care vizează atât comunicarea orală, cât și cea scrisă.

Pentru a întocmi planificarea calendaristică pentru anul școlar 2021-2022, profesorul va studia planificările calendaristice din anul precedent și după sesizarea elementelor insuficient structurate în perioada de cursuri online va realiza conexiuni între componentele estimate a fi insuficient asimilate și programa aferentă.

Competențele generale sunt următoarele:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii polone în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare
2. Folosirea instrumentelor de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare
3. Argumentarea în scris și oral a opinilor în diverse situații de comunicare
4. Identificarea specificului culturii în context multi- și intercultural

Limba polonă maternă – clasa a IX - a
(principalele unități de învățare)

- - Literatura staropolska: średniowiecze i Bogurodzica,
- - Renesans i twórczość Kochanowskiego,
- - Barok - ogólnie o epoce
- - Gramatyka: powtórzenie - części mowy i części zdania.
- - Analiza składniowa zdań wielokrotnie złożonych. Styl i stylistyka.
- - Powtórzenie zasad ortograficznych oraz ćwiczenia w redagowaniu: pism użytkowych
- - Kim jestem ? Tożsamość i Ojczyzna.
- - Co to znaczy kochać? Godność i duma narodowa.
- - Prawdziwy przyjaciel to skarb. Przyjaźnie Karola Wojtyły.
- - Być wolnym człowiekiem?
- - Być odpowiedzialnym. Dobre przykłady.
- - Pięknie żyć . Piękno przyrody.
- - Pamiętając o tych którzy odeszli .
- - W drodze do Niepodległości.
- - Maj, święto nie tylko Konstytucji.
- - Polski strój narodowy niejedno ma imię.

- - Dożynki - święto plonów.
- - Ślub po polsku.
- - Bożonarodzeniowy cud i Wigilia.

PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ

PLAN DYDAKTYCZNY JĘZYKA POLSKIEGO

ROK SZKOLNY 2020/2021

Imię i nazwisko nauczyciela:.....

Miejscowość/kraj skierowania **Suczawa, Rumunia**

Miejsce pracy/nazwa szkoły/stowarzyszenia: **Colegium „Petru Rares” w Suczawie – zajęcia realizowane w Domu Polskim w Suczawie.**

Podręcznik/i: Figlarna Kredka; Sprytny Ołówek; Ciekawskie Pióro; Wesoła szkoła; Polski krok po kroku – junior; Cristina Godun i Joanna Twaróg „Pierwsze kotoły za płoty (A1+)”; Cristina Godun i Joanna Twaróg „Polski na poziomie. Testy do rozwijania kompetencji językowych na poziomie A1 +”; materiały własne przygotowane na podstawie innych podręczników, książek, słowników oraz materiałów dostępnych w Internecie.

Lp.	Blok tematyczny	Cele lekcji	Treści leksykalne	Materiał gramatyczny i ortograficzny	Treści kulturowe	Formy realizacji	Liczba godzin	Termin realizacji
	Nie tylko polskie dźwięki i piosenki.	Oswojenie dzieci z polskimi dźwiękami i brzmieniem języka polskiego.	Słownictwo z powitaniem, pożegnaniem, nazwy dni tygodnia, pór roku, liczebniki od 0 do 10.	Podział słów na dźwięki (głoski) i sylaby – wyklaskiwanie.	Poznanie polskich kreskówek i ich bohaterów: Bolek i Lolek, Reksiu, Zaczarowany ołówek	Główne zabawa; piosenki, rymowanki, filmy rysunkowe.	34 godz.	Cały rok szkolny.
	Polskie abecadło znam...	Przez poznanie polskich liter nauczanie się czytania a następnie doskonalenie tej umiejętności wraz z doskonaleniem umiejętności pisania.	Poznanie polskich liter i głosek, doskonalenie umiejętności czytania i pisania	Samogłoski a spółgłoski; dwuznaki, trójznak; akcent w języku polskim		Zabawy ruchowe, piosenki, rymowanki, praca indywidualna ucznia	Około 40 godz.	Wrzesień, październik i listopad

						oraz praca w grupach,		
	Piosenki, wiersze, wylieczanki i zabawy dla dzieci znane od pokoleń.	Doskonalenie umiejętności prawidłowej artykulacji polskich głosek oraz zapoznanie z polskimi utworami dla dzieci	Wzbogacanie słownictwa na tematy dotyczące nazw (dni tygodnia, miesięcy, pór roku, części ciała, kolorów itp., itd...)	Wprowadzanie zasad polskiej ortografii: Te same dźwięki a różne litery.	Zapoznanie z niektórymi polskimi poetami piszącymi dla dzieci...	Praca indywidualna ucznia oraz praca w grupach,	Około 40 godz.	Od początku do końca roku szkolnego
	Życzenia nie tylko świąteczne	Kształcenie umiejętności składania życzeń, poznanie polskich tradycji nie tylko świątecznych, a też dotyczących dnia babci, dziadka, mamy itd.	Słownictwo związane ze świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz rodzinnymi; składanie życzeń.	Pisownia wielką i małą literą; terminy grzecznościowe; nazwy kolorów.	Poznanie polskich tradycji świątecznych oraz omówienie tradycji rodzinnych.	Praca indywidualna ucznia oraz praca w grupach, recytacja, ekspresja plastyczna,	Około 20 godz.	Grudzień, styczeń
	Poznajmy się	Poznanie polskiego alfabetu i zasad poprawnego artykułowania głosek oraz zasad przedstawiania się i nawiązywania kontaktu	Słownictwo gramatyczne (litera, głoska, akcent), powitanie, pożegnanie, nawiązywanie kontaktu,	Terminologia gramatyczna w języku polskim Odmiana czasowników: mieć, być, mieszkać w czasie teraźniejszym	Etykieta, nie tylko językowa	Elementy wykładu, praca indywidualna oraz praca w grupach, recytacja, śpiewanie, gry dydaktyczne	Około 10 godz.	Wrzesień, październik
	Od pytań: co?, kto? Itd., itp. - do „mojej własnej wizytówki”	Rozwijanie sprawności językowych: rozumienia ze słuchu, czytania i pisania oraz mówienia na poziomie A 1	Słownictwo powiązane z aktualnie przerabianymi tematami z podręczników: Cristina Godun i Joanna Twaróg „Pierwsze koty za płoty (A1+)”.	Terminologia powiązana z aktualnie przerabianymi tematami z podręczników: Cristina Godun i Joanna Twaróg „Pierwsze koty za płoty (A1+)”;	Treści powiązane z aktualnie przerabianymi tematami z podręczników: Cristina Godun i Joanna Twaróg „Pierwsze koty za płoty (A1+)”.		Około 80 godz.	Od początku do końca roku szkolnego
	O Polsce, jej historii, wielkich Polakach oraz tradycjach i obyczajach	Poznanie i wzbogacanie wiedzy o Polsce współczesnej, o historii Polski i o ważnych Polakach.	Słownictwo powiązane z wydarzeniami historycznymi, obrzędami, obyczajami i tradycjami. Składanie życzeń po polsku. Liczebniki porządkowe.	Terminologia powiązana z omawianym tematem: Boże Narodzenie, Wielkanoc, wydarzenia historyczne...	Tradycje, obyczaje i zwyczaje polskie. Legendy i opowieści. Elementy historii i geografii Polski. Wielcy Polacy		Około 10 godz.	Październ. Listopad Grudzień Marzec Maj
	Poznajemy się;	Savoir vivre po polsku. Zasady poprawnego	Grzeczność; wyrazy zapożyczone.	Fonetyka języka polskiego,	Etykieta, nie tylko		Około	Wrzesień,

	planujemy pracę w roku szkolnym 2020/2021	artykułowania głosek. Planowanie.	e – savoir vivre... Terminy fonetyczne; Zasady komunikacji...	Terminy fonetyczne; zasady wymowy i komunikacji; Planowanie – czas przyszły	językowa		10 godz.	październik
	Od cech charakteru przez rozmowy o pracy do spędzania wolnego czasu.	Rozwijanie sprawności językowych: rozumienia ze słuchu, czytania i pisania oraz mówienia na poziomie A 1	Słownictwo powiązane z aktualnie przerabianymi tematami	Terminologia powiązana z aktualnie przerabianymi tematami z podręczników: Cristina Godun i Joanna Twaróg „Pierwsze koty za płoty (A1+)”; Cristina Godun i Joanna Twaróg „Polski na poziomie. Testy do rozwijania kompetencji językowych na poziomie A1 +”	Treści powiązane z aktualnie przerabianymi tematami z podręczników: Cristina Godun i Joanna Twaróg „Pierwsze koty za płoty (A1+)”; Cristina Godun i Joanna Twaróg „Polski na poziomie. Testy do rozwijania kompetencji językowych na poziomie A1 +”	Elementy wykładu, praca indywidualna oraz praca w grupach, recytacja, śpiewanie, gry dydaktyczne	Około 80 godz.	Od początku do końca roku szkolnego
	O Polsce, jej historii, wielkich Polakach oraz tradycjach i obyczajach	Poznanie i wzbogacanie wiedzy o Polsce współczesnej, o historii Polski i o ważnych Polakach.	Słownictwo powiązane z wydarzeniami historycznymi, obrzędami, obyczajami i tradycjami. Składanie życzeń po polsku. Liczebniki główne, porządkowe i zbiorowe.	Terminologia powiązana z omawianym tematem: Boże Narodzenie, Wielkanoc, wydarzenia historyczne...	Tradycje, obyczaje i zwyczaje polskie. Legendy i opowieści. Elementy historii i geografii Polski. Wielcy Polacy		Około 10 godz.	Październik Listopad Grudzień Marzec Maj
	To wiem, to umiem, to pamiętam.	Powtarzanie i wzbogacanie wiedzy z zakresu fonetyki i fleksji.	Słownictwo gramatyczne.	Terminologia gramatyczna w języku polskim	Etykieta, nie tylko językowa.		Około 20 godz.	Wrzesień, październik, marzec, czerwiec
	Od średniowiecza po współczesność. Historia i teoria	Systematyzacja wiedzy o epokach historycznoliterackich z uwzględnieniem najważniejszych dzieł	Słownictwo związane z omawianą epoką oraz literaturą omawianego okresu.	Terminologia z zakresu teorii literatury oraz omawianych dzieł.	Treści powiązane z aktualnie przerabianymi tematami.	Elementy wykładu,	Około 50 godz.	Cały rok szkolny

	literatury.	literatury i kultury polskiej wraz z tematyką dotyczącą teorii literatury.				praca indywidualna oraz praca w grupach. Recytacja, śpiewanie, gry dydaktyczne		
	„Nie taki diabel straszny, jak go malują” - ortografia i gramatyka polska.	Powtarzanie i wzbogacanie wiedzy z zakresu polskiej fonetyki – ortografii i interpunkcji oraz składni zdania złożonego.	Słownictwo ortograficzne i gramatyczne.	Terminologia związana z ortografią i interpunkcją oraz gramatyczna w języku polskim	Etykieta, nie tylko językowa.		Około 20 godz.	Cały rok szkolny
	Pamiętajmy nie tylko o naszych tradycjach i obyczajach	Wzbogacanie wiedzy o Polsce współczesnej oraz o roli tradycji i obyczajów.	Słownictwo powiązane z wydarzeniami historycznymi, obrzędami, obyczajami i tradycjami. Składanie życzeń po polsku.	Terminologia powiązana z omawianym tematem: Boże Narodzenie, Wielkanoc, wydarzenia historyczne...	Tradycje, obyczaje i zwyczaje polskie. Legendy i opowieści. Elementy historii i geografii Polski. Wielcy Polacy		Około 10 godz.	Listopad, grudzień, marzec/ kwiecień i maj

.....

Data i podpis nauczyciela

.....

Data i podpis dyrektora szkoły/prezesa organizacji

2) Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

Contextul intervenției

Pentru a identifica nevoile de învățare ale elevilor în anul școlar 2021-2022, profesorul trebuie să pornească de la evaluarea inițială a achizițiilor disciplinare din anul școlar precedent. Acest demers de evaluare va lua în considerare întreaga construcție a învățării din anul școlar precedent, în contextul progresiei competențelor specifice din programa școlară.

Această secțiune are rolul de a sprijini profesorii cu repere pentru elaborarea unor seturi de **sarcini de evaluare** adaptate. Vor fi puse la dispoziție sarcini de evaluare (simple, de nivel mediu și de performanță înaltă) care vizează competențele specifice și care vor fundamenta construirea activităților de învățare viitoare, contextualizate și centrate pe competențe.

Exemplele de sarcini de evaluare vor evidenția cum se măsoară nivelul de atingere a competenței, în același timp constituindu-se în exemple de bune practică pentru profesori care nu au beneficiat de o formare centrată pe evaluarea de competențe.

În același timp, se va recomanda utilizarea unor **instrumente de evaluare alternativă**, care să permită o apreciere holistică a nivelului de realizare a diverselor competențe (ex. teste scrise, probe de evaluare, grile de evaluare criteriale, proiectul, portofoliul etc.).

Evaluarea inițială la începutul clasei a IX-a

Pentru a identifica nevoile de învățare ale elevilor în anul școlar 2021-2022, profesorul trebuie să pornească de la evaluarea inițială a achizițiilor disciplinare din anul școlar precedent. Acest demers de evaluare va lua în considerare întreaga construcție a învățării din anul școlar precedent, în contextul progresiei competențelor specifice din programa școlară. Se va promova astfel ieșirea din logica centrării pe conținuturi.

Este necesară o evaluare **centrată pe competențe** care să indice nivelul de performanță pentru achizițiile prevăzute în curriculum. Testele inițiale au rolul de a identifica măsura în care s-au dezvoltat competențele specifice ale programei din anul școlar precedent și vor fundamenta construirea activităților de învățare viitoare, contextualizate și centrate pe competențe. *Evaluarea inițială este temeinică* atunci, când include sarcini variate care să vizeze competențele stipulate în programa clasei anterioare (test scris, probă orală, metode alternative de evaluare, miniproiecte etc.)

Imię i nazwisko

Data

WSTĘPNY SPRAWDZIAN – KLASA IX (pentru avansati)

- Przeczytaj tekst i zaznacz krzyżkiem X prawidłową odpowiedź: prawda/ fałsz

Po 1 punkcie za prawidłową odpowiedź – maksymalnie 5 punktów

Mikołaj Rej „Żywot człowieka poczciwego” – streszczenie fragmentu o tym, jak rozmowy młodemu bywają pozyteczne...

„Czytanie i rozmowy ze starszymi są bardzo ważnym elementem rozwoju młodego człowieka. Czytać trzeba, żeby wiedzieć o świecie, znać się na ludziach, umieć ładnie mówić i dobrze myśleć. Rozmowy z mądrzejszymi i bardziej doświadczonymi, nie mogą być *wszeteczne ani opile*, czyli o zbytkach (o głupotach, o niczym), ani przy kielichu. Ćwiczenie rozumu nie musi być męczącym uczeniem się, ale może sprawić wiele radości młodemu i starszemu rozmówcy. Należy zasięgać rad zwłaszcza w rzeczach trudnych i poważnych. Wymiana zdań, poglądów, myślenia między pokoleniami (między młodymi i starymi) jest ważna dla całej kultury.”

		PRAWDA	FAŁSZ
wzór	Rozmowy z mądrzejszymi mogą być wszeteczne i opile...		X
1	Czytanie i rozmowy ze starszymi są bardzo ważnym elementem rozwoju młodego człowieka		
2	Żeby wiedzieć o ludziach, umieć ładnie mówić i dobrze myśleć nie trzeba w ogóle czytać.		
3	Ćwiczenie rozumu to bardzo męczące uczenie się.		
4	Ćwiczenie rozumu może sprawić wiele radości i młodemu i starszemu.		
5	Wymiana zdań między pokoleniami nie jest ważna.		

2. Ułóż 5 pytań do tekstu oraz odpowiedz na ułożone przez siebie pytania

Po 2 punkty - maksymalnie 20 punktów

W literaturze okres staropolski obejmuje trzy wielkie epoki historycznoliterackie: średniowiecze, renesans i barok. Są to epoki pod wieloma względami bardzo się od siebie różniące.

Średniowiecze to czas, w którym najważniejszy jest teocentryzm - pogląd uznający Boga za najwyższą wartość, przyczynę, ośrodek i cel wszystkiego, co istnieje.

Bóg znajduje się w centrum zainteresowania i myśli człowieka. Jest to również epoka, w której pojawiają się pierwsze teksty pisane w języku polskim.

Renesans zwany też odrodzeniem albo złotym wiekiem kultury polskiej to epoka trwająca w Polsce przez cały XVI wiek. Renesans dokonał pewnej rewolucji w myśleniu. Dla ludzi odrodzenia liczył się przede wszystkim człowiek, jego odczucia, jego sprawy... Nowy prąd umysłowy zwany humanizmem koncentruje się właśnie na człowieku i sprawach bliskich życiu człowieka, niemniej Bóg jest nadal bardzo ważny, ale schodzi jakby na drugi plan.

Wreszcie barok - epoka najbardziej zdumiewająca. Przede wszystkim jest to okres, w którym rozwija się sztuka oparta na koncepcie, pomyśle. Powstają dzieła o bardzo wyszukanej formie i zadziwiających niekiedy tytułach. Liczy się przede wszystkim styl wypowiedzi i forma.

Okres trwania literatury staropolskiej kończy się w połowie XVII wieku.

WZÓR pytanie	Czy okres staropolski to jedna epoka historycznoliteracka?
odpowiedź	Nie, okres staropolski obejmuje trzy wielkie epoki historycznoliterackie.

1 pytanie	
1 odpowiedź	
2 pytanie	
2 odpowiedź	
3 pytanie	
3 odpowiedź	
4 pytanie	
4 odpowiedź	
5 pytanie	
5 odpowiedź	

3. Połącz nazwy epok z odpowiadającymi im datami.
Po 2 punkty za prawidłowe połączenie, maksimum 10 punktów

Nazwa epoki		daty		ODPOWIEDZI	
1	ANTYK	A	Wiek XVI	5	B
2	ŚREDNIOWIECZE	B	<i>Od końca średniowiecza (koniec XV w.) do rewolucji francuskiej (1789 r)</i>		

3	BAROK	C	VIII w. p.n.e (wiek przed naszą erą) do V w. n.e (wieku naszej ery) tylko dla kultury Grecji i Rzymu		
4	RENESANS	D	Przełom IV/ V wieku do XV wieku (TYSIĄC LAT!)		
5	NOWOŻYTNOSC	E	Wiek XVIII		
6	STAROŻYTNOSC	F	Od powstania pierwszych cywilizacji (powstania pisma) do średniowiecza.		

4. Wybierz z tabeli odpowiednią informację i dopisz do terminu tworząc definicję pojęcia.
Po 2 punkty za prawidłowe połączenie, maksimum 10 punktów

1. Jeden z trzech rodzajów literackich, w którym mówią postaci sceniczne. Tworzony jest w celu realizacji na scenie.
2. Wszystkie sensowne dzieła słowne zachowane w formie pisanej i/lub przekazane ustnym. Dzieła artystyczne (=literatura piękna) oraz teksty użytkowe (=literatura stosowana)
3. Jeden z trzech rodzajów literackich, w którym mówi narrator. Wywodzi się z ustnych opowiadań, legend, podań...
4. Językowy środek stylistyczny, w którym wyrazy są ze sobą tak zestawione, że tworzą związek frazeologiczny o innym znaczeniu niż dosłowny sens wyrazów, np. „rzuć okiem” (= popatrz/ zobacz); „złote serce” (=dobry człowiek).
5. Jeden z trzech rodzajów literackich, w którym mówi podmiot liryczny (ja liryczne). Cechuje się specyficzną budową (wersy, rytm, rym) i językiem wykorzystującym środki poetyckie.
6. Figura stylistyczna składająca się z dwóch elementów, połączonych ze sobą wyrazami porównującymi, wskazującymi na podobieństwo danych zjawisk lub przedmiotów. W języku polskim są to najczęściej wyrażenia: jak gdyby; jakby; niby; na kształt; na podobieństwo; jak.

termin	wyjaśnienie

WZÓR: Literatura	Wszystkie sensowne dzieła słowne zachowane w formie pisanej i/lub przekazanie ustnym. Dzieła artystyczne (=literatura piękna) oraz teksty użytkowe (=literatura stosowana)
Epika	
Liryka	
Dramat	
Metafora/ przenośnia	
Porównanie	

5. Do podanych nazw dopisz krótką odpowiedź (**część mowy**) albo (**część zdania**) oraz dopisz pytania, na które odpowiadają dane formy gramatyczne:

WZÓR:

Czasownik to **część mowy** odpowiada na pytania: ...**co robi? Co się z nim dzieje?**

Podmiot to **część zdania** odpowiada na pytania: ...**kto? co?**

Po 2 punkty z (1 określenie jaka część, 1 za pytania minimum 1!), maksimum 10 punktów

Przymiotnik to odpowiada na pytania:

Okolicznik sposobu to odpowiada na pytania:.....

Przysłówek to odpowiada na pytania:

Orzeczenie to odpowiada na pytania:

Liczebnik to odpowiada na pytania:

Napisz pracę na wybrany przez siebie temat. Minimum 200 słów, pamiętaj o odpowiedniej formie i podziale na akapity!

10 punktów za formę i 25 za treść, język, styl..., maksimum 35 punktów

TEMATY:

1. Napisz list do kolegi/ koleżanki, w którym opowiesz o ostatnio czytanej przez siebie książce.
2. Scharakteryzuj wybraną przez siebie postać literacką (bohatera/ bohaterkę przeczytanej przez ciebie książki)
3. Wolisz czytać czy oglądać ekranizacje utworów literackich? Napisz esej, w którym odpowiadając na postawione w temacie pytanie, użyjesz przynajmniej dwóch argumentów.

Imię i nazwisko

Data

WSTĘPNY SPRAWDZIAN – KLASA IX
(pentru începători)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

OPOWIEŚĆ WIGILIJNA

Scrooge ściskał w ręku poręcz własnego łóżka. Tak jest, własnego łóżka, w swoim własnym pokoju.

– Nie zapomnę o przeszłości, chcę żyć z myślą o przyszłości! – powtarzał sobie, wskakując na podłogę. Nauka trzech duchów pozostanie mi w pamięci. O, Jakubie Marleyu! Mój serdeczny przyjacielu! Bóg ci wynagrodzi twój dobry uczynek. Błogosławię niebo i Boże Narodzenie, i ciebie z twą przestrogą. Tak, błogosławię! Przysięgam, że i twoje kajdany zmienię na błogosławieństwo.

Był tak wzruszony i rozgorączkowany, że nie mógł wyrazić uczuć przepełniających mu serce. Podczas walki z ostatnim duchem szlochał gwałtownie i jeszcze teraz twarz miał zalaną łzami.

– Tak, odmienię się, zmienię wszystkie te obrazy. Zaczynam nowe życie! Ubierając się pospiesznie, płakał się we własne ubranie, zakładał wszystko na lewo i wszystko leciało mu z rąk.

– Sam nie wiem, co robię! Co się ze mną dzieje? – wykrzyknął, płacząc i śmiejąc się zarazem. – Jestem lekki jak piórko, szczęśliwy jak anioł, wesoły jak uczniak. Hurra! Boże Narodzenie! Życzę wszystkim wesołych świąt! Pomyślnego roku! Mój Boże! Mój Boże!

Biegał po całym mieszkaniu: z sypialni do salonu, z salonu do gabinetu, aż w końcu zabrakło mu tchu.

– W tym garnuszku był kleik – mówił, zatrzymując się przed kominkiem – a tymi drzwiami wsunęło się widmo Marleya, a w tym miejscu siedział duch tegorocznej Wigilii. Przez to okno widziałem pokutujące duchy. Naprawdę widziałem! A teraz wszystko jest na swoim miejscu. Mój Boże! – Zaniósł się zdrowym i serdecznym śmiechem. Pierwszy raz od wielu, wielu lat. – Nawet nie wiem, jaki dzisiaj jest dzień. Nie wiem, ile czasu spędziłem w towarzystwie duchów. Nic nie wiem. Mniejsza o to. Jestem jak nowo narodzone dziecko, ach, ach!

Charles Dickens, Opowieść wigilijna, Warszawa 2019.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Wydarzenia, o których mowa w przytoczonym fragmencie, rozgrywają się podczas świąt Bożego Narodzenia.

PRAWDA FAŁSZ

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Po przebudzeniu Scrooge zorientował się, że jest

w domu

Marleya

A

w swoim

własnym domu

B

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższej informacji.

Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Z przytoczonego fragmentu wynika, że po przebudzeniu Scrooge dokładnie pamiętało swoje spotkanie z duchami.

PRAWDA FAŁSZ

Zadanie 4. (0–1)

Napisz, jakie dwa uczucia towarzyszyły Scrooge'owi po przebudzeniu.

.....
.....

Zadanie 5. (0–1)

Odwołując się do znajomości całego utworu, wyjaśnij, dlaczego Scrooge określił Jakuba Marleya „serdecznym przyjacielem”.

.....
.....

Zadanie 6. (0–1)

Odwołując się do znajomości całego utworu, wyjaśnij, jak rozumiesz słowa Scrooge'a „Zaczynam nowe życie!”.

.....
.....
.....

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

W wypowiedzeniu „Jestem lekki jak piórko, szczęśliwy jak anioł, wesoły jak uczeń” podkreślone sformułowania to

epityty A

porównania B

Zadanie 8. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższej informacji.

Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Wypowiedzenie „Mój serdeczny przyjacielu!” to zdanie pojedyncze.

PRAWDA FAŁSZ

Zadanie 9. (0–2)

9.1. Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

W wypowiedzeniu „Zaczynam nowe życie!” podkreślony wyraz to rzeczownik w

dopełniacz A
bierniku B

- 9.2. Dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.
W wypowiedzeniu „Zaczynam nowe życie!” podkreślony wyraz pełni funkcję
A. przydawki
B. okolicznika
C. dopełnienia

Testele de evaluare prezentate sunt doar exemple. Se sugerează profesorului să adapteze volumul lexical corespunzător temelor în funcție de nivelul de cunoaștere a limbii polone și al capacitatei de comunicare a elevilor.

Analiza rezultatelor evaluării inițiale ajută la întocmirea planificării activităților pentru anul școlar 2021-2022, planificare în care se va porni de la nivelul existent și în care vor fi structurate componentele încă instabile.

Bibliografie

<https://www.rmf24.pl/raporty/raport-egzamin/2021>

3) Activități de învățare - Recomandări pentru construirea noilor achiziții.

Contextul intervenției

Rezultatele evaluărilor vor sta la baza proiectării demersurilor didactice ulterioare. Reperele metodologice vor propune modalități de sprijin al profesorului pentru angajarea nivelului de achiziție existent și pentru structurarea componentelor încă instabile/insuficient dezvoltate, identificate prin evaluarea inițială. Astfel, demersul de construire a achizițiilor viitoare, prevăzute pentru anul școlar 2021-2022 va porni de la întrebări ale profesorului, precum: ce reiau din programa anului școlar anterior? ce reformulez în noi contexte de învățare? ce competențe din anul precedent fuzionează cu elemente/componente din anul în curs? cum voi realiza această fuzionare? etc.

În vederea **adaptării la particularitățile/categoriile de elevi în risc (inclusiv din perspectiva învățării la distanță/online)**, vor fi elaborate recomandări adaptate la diferite nevoi de învățare, cu rol de a sprijini profesorii în **construirea învățării remediale** pentru aceste categorii de elevi. Aceaste exemple vor fi dedicate elevilor din medii și grupuri dezavantajate (“low-achievers”): elevi cu diferite cerințe educaționale speciale, elevi cu statut socio-economic scăzut și nivel educațional al părinților scăzut (“SES”- nivel socio-economic scăzut) etc. Se va valorifica **experiența perioadei de învățare la distanță a profesorilor**.

CLASA a IX-a.

Temat: Bogurodzica – najstarsza pieśń religijna

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna i rozumie pojęcie zabytek języka polskiego,
- podaje definicję archaizmu,
- podaje podstawowe informacje dotyczące powstania *Bogurodzicy*,
- zna kompozycję utworu.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, dlaczego *Bogurodzica* jest zabytkiem języka polskiego,
- opisać genezę pieśni,
- określić rolę utworu w dziejach polskości,
- analizować teksty średniowieczne,
- sporządzać notatki.

2. Metoda i forma pracy

Podająca, wykład, praca z tekstem, aktywne słuchanie, pytania pomocnicze.

3. Środki dydaktyczne

Tekst *Bogurodzicy*, materiały przygotowane przez nauczyciela, zdjęcia malowideł ukazujących Chrystusa, Maryję, Jana Chrzciciela.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel, w formie wykładu, przekazuje uczniom główne informacje dotyczące *Bogurodzicy*. Uczniowie robią notatki. W wykładzie należy uwzględnić poniższe wiadomości.

1. *Bogurodzica* to najstarsza pieśń religijna napisana w języku polskim.
2. Powstanie pieśni należy łączyć z, występującym silnie w średniowieczu, kultem religijnym Matki Boskiej oraz Jana Chrzciciela.
3. Nie można określić konkretnego czasu jej powstania. Z reguły przyjmuje się, iż utwór stworzono w pierwszej połowie XIII wieku, choć są głosy przemawiające za tym, że tekst pochodzi z przełomu XI i XII wieku.
4. Od XIII do XV wieku *Bogurodzicę* uznawano za hymn religijny oraz pobożną pieśń rycerską (twarzyszyła rycerzom w bitwach pod Grunwaldem i Warną).
5. Wieki XVI oraz XVII to czas, w którym utwór traktowano jako hymn narodowy.
6. Od XVIII wieku *Bogurodzica* zaczęła tracić ten status i stopniowo powracała do swej pierwotnej funkcji – pieśni religijnej.
7. Obecny kształt jest dziełem różnych twórców. Jej popularność sprawiła, iż pieśń przez wieki rozrastała się, w ciągu kolejnych stuleci dopisywano kolejne zwrotki.
8. Składa się z trzech części:
 - Zwrotki 1-2, kończące się refrenem *Kyrie eleison*, to właściwy tekst *Bogurodzicy*.
 - Zwrotki 3-6, określa się jako pieśń wielkanocną.
 - Zwrotki 7-15 nazywane są pieśnią pasyjną.

b) Faza realizacyjna

Uczniowie zapoznają się z treścią *Bogurodzicy*. Nauczyciel zadaje polecenia pomocne w analizie tekstu:

- Podaj treść każdej ze zwrotek pieśni.

[zwrotka pierwsza – wezwanie do Matki Boskiej z prośbą o pośrednictwo,

zwrotka druga – zawiera wezwanie do Syna Bożego z prośbą o wysłuchanie modlitw,

zwrotka trzecia – prośba o szczęśliwy byt na ziemi i życie wieczne]

- Określ kompozycję utworu.

[budowa stroficzna, utwór opiera się na paralelizmie, zastosowanym w warstwie wersyfikacyjnej, leksykalnej i składniowej, np. pierwsza zwrotka składa się z trzech wersów, druga – z sześciu, występują rymy dokładne]

- Policz sylaby w każdym wersie. Jakie możesz wyciągnąć wnioski?

[utwór asylogiczny, w każdym wersie znajduje się różna liczba sylab]

- Wskaż w tekście archaiczne formy wyrazów.
- Co oznacza refren *Kyrieleison*?

[oznacza „Panie, zmiłuj się nad nami” i świadczy o litanijnej genezie utworu]

- Jaka rola została przypisana Matce Boskiej i Janowi Chrzcicielowi?

c) Faza podsumowująca

Na zakończenie nauczyciel informuje, że w sztuce średniowiecznej znany był ikonograficzny temat deesis (prośba, modlitwa, błaganie), której podstawę stanowiła kompozycja trzech postaci :

Chrystusa – zbawiciel i sędzia.

Maryi – matki Chrystusa.

Jana Chrzciciela – sprawcy aktu symbolicznego chrztu.

Jeśli czas na to pozwoli, można porównać ujęcie plastyczne i poetyckie, wskazać analogie między przedstawieniami na malowidłach a układem *Bogurodzicy*.

5. Bibliografia

1. Dubisz S., *Język – Historia – Kultura (wykłady, studia, analizy)*, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2002, s. 171-181.
2. Michałowska T., *Średniowiecze*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
3. Wydra W., Rzepka W. R., *Chrestomedia staropolska. Teksty do roku 1543*, Ossolineum, Wrocław 1984, s. 234-237.

Temat: Analiza zdania pojedynczego.

(temat na dwie jednostki lekcyjne)

Aby dobrze zrozumieć i zrealizować temat zajęć, przyda się krótka powtórka z dotychczas zdobytej wiedzy, która w tym temacie będzie bardzo przydatna.

Poznaliście już zatem wszystkie **główne części zdania**. Przypomnijmy je jeszcze raz. Są to:

podmiot
orzeczenie
przydawka
dopełnienie
okolicznik

Poznaliście także **związki wyrazowe w zdaniu , czyli:**

związek główny -> podmiot + orzeczenie, tworzące związek zgody

związki poboczne-> wszystkie pozostałe w zdaniu, tworzące związek zgody, rzędu lub przynależności

Znacie także już wszystkie **odmienne i nieodmienne części mowy**:

odmienne: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek (oprócz przysłownego)

nieodmienne: przysłówek, przyimek, spójnik, wykrzyknik, partykuła

Mając tą wiedzę, możemy zająć się analizą zdania pojedynczego.

Przypomnijmy: zdanie pojedyncze to takie, które- jak sama nazwa wskazuje- ma tylko JEDNO orzeczenie.

Pamiętajcie też, że wypowiedzenie musi mieć to orzeczenie, by mogło być nazwane zdaniem.

Wiecie również, że zdanie pojedyncze może być:

nierozwinięte – takie składa się wyłącznie z podmiotu i orzeczenia

rozwinięte - oprócz podmiotu i orzeczenia zawiera także ich określenia

Czym jest analiza zdania pojedynczego? Jest to inaczej rozbiór zdania „ na czynniki pierwsze”, w którym określamy wszystkie jego części- dotyczy to zarówno części mowy (tzw. rozbiór gramatyczny) jak i części zdania (rozbiór logiczny)

Przyjrzyjmy się teraz następującemu zdaniu pojedynczemu:

P.

O.

Wczoraj moje pilne uczennice chętnie uczyły się z mamą do trudnego sprawdzianu z matematyki.

Etapy analizy takiego zdania.

Co trzeba zrobić po kolej?

1.Odnajdujemy w tym zdaniu orzeczenie i podmiot – dokładnie w takiej kolejności, bowiem , jak już wiecie, to orzeczenie jest warunkiem istnienia zdania. Podmiot podkreślamy jedną linią, a orzeczenie- dwiema.

Nad nimi umieszczamy skrótowe symbole P. oraz O.

2.Odnajdujemy grupę podmiotu oraz grupę orzeczenia – dla przypomnienia:

grupa podmiotu– to podmiot plus wszystkie wyrazy w zdaniu, które go określają (czyli odnoszą się do niego), czyli w praktyce grupa ta to po prostu podmiot + przydawki;

grupa orzeczenia- analogicznie: tworzy ją orzeczenie plus wszystkie wyrazy, które się do niego odnoszą (największą grupę tworzą tutaj dopełnienia i okoliczniki)

W naszym zdaniu grupę podmiotu zaznaczyłam Wam na niebiesko, zaś grupę orzeczenia- na zielono.

UWAGA!!!! Pamiętajcie, że przyimki (np. z, nad, pod) oraz spójniki (np. ale, albo) są samodzielnymi częściami mowy, ale nie są samodzielnymi częściami zdania! Łączą się one z innymi częściami mowy i muszą być w zdaniu analizowane razem z nimi.

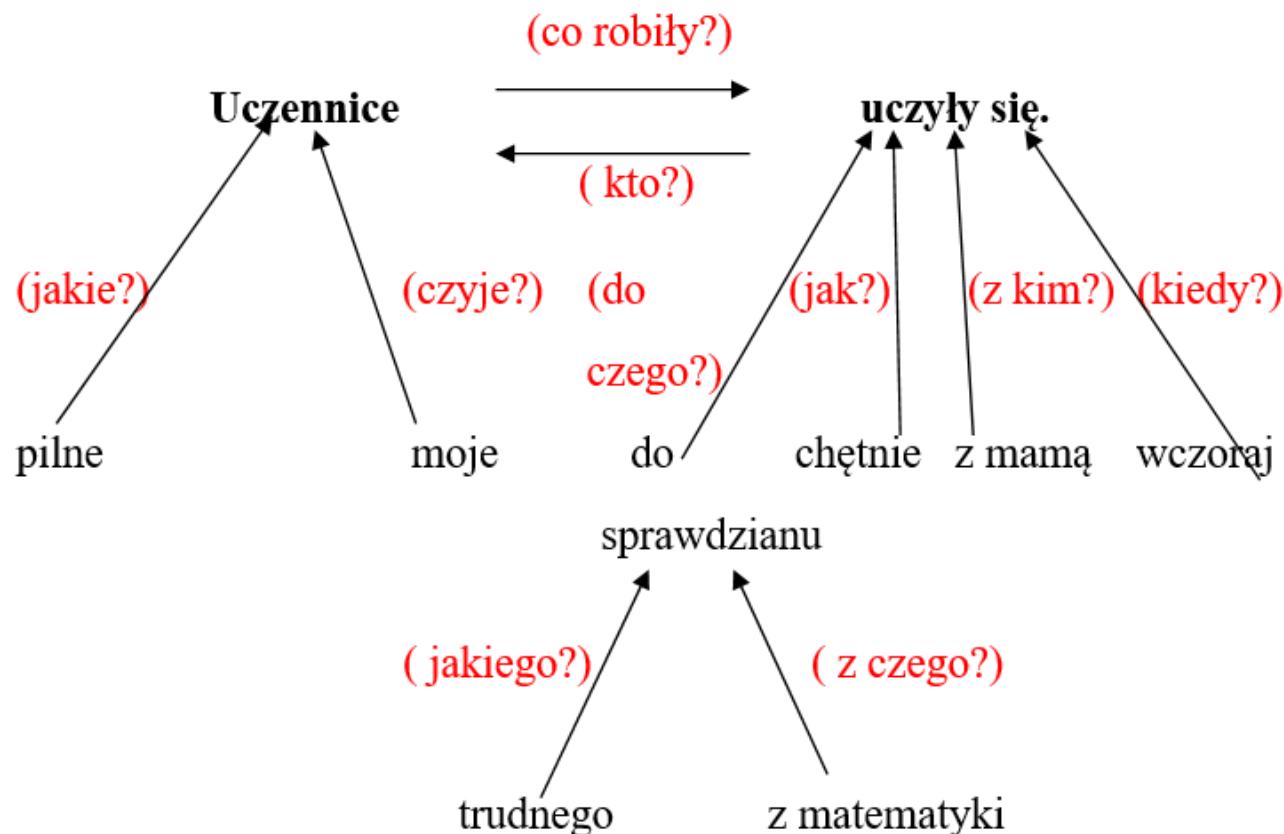
3.Teraz rysujemy wykres pomocniczy tego zdania, który pomoże nam zobaczyć, jakie są zależności między poszczególnymi wyrazami, a także określić (nazwać) poszczególne części zdania. W tym celu, dla ułatwienia, możemy najpierw ustalić i wypisać, które wyrazy w zdaniu są wobec siebie nadrzędne (określone), a które- podrzędne (określające)- >kładnia się poprzednia lekcja)

Rozpoczynamy zawsze od orzeczenia i podmiotu, a potem wypisujemy poszczególne zależności między wyrazami- najpierw z grupy podmiotu, następnie – z grupy orzeczenia. Zatem w praktyce wygląda to tak:

uczennice (co robią?)<—— uczą się

uczennice (jakie?) <—— pilne
uczennice (czyje?) <—— moje
uczyły się (kiedy?) <—— wczoraj
uczyły się (jak?) <—— chętnie
uczyły się (z kim?) <—— z mamą
uczyły się (do czego?) <—— do sprawdzianu
sprawdzianu (z czego?) <—— z matematyki
sprawdzianu (jakiego?) <—— trudnego

Mając taką podpowiedź, sporządzmy teraz wykres tego zdania:

Uwaga!!! Zauważcie, że grot strzałki kieruje się od wyrazu określającego do określonego (czyli od podrzędnego do nadrzędnego). Wyjątkiem jest podmiot i orzeczenie, gdzie strzałki kierują się w obie strony. Dlaczego? Ponieważ te dwie części zdania jako jedyne wzajemnie się określają pod względem gramatycznym. Podmiot narzuca bowiem zawsze orzeczeniu formę osoby, a orzeczenie narzuca podmiotowi formę przypadka.

4. Gdy mamy już wykres, kolejnym krokiem jest nazwanie części mowy oraz części zdania, jakie reprezentują wszystkie wyrazy w tym zdaniu.

Inaczej mówiąc, robimy rozbiór gramatyczny (dotyczący części mowy) oraz rozbiór logiczny (dotyczący części zdania). Kierujemy się tutaj kolejnością występowania tych wyrazów w zdaniu i tam, gdzie to możliwe, dokładniej określamy ich formę.

Zatem **części mowy** to:

wczoraj- przysłówek (nieodmienny)

moje- zaimek przymiotny (M., l. mn., r.nmos.)

pilne- przymiotnik (M. l. mn, r.nmos.)

uczennice- rzeczownik (M., l. mn., r. ż.)

chętnie- przysłówek (nieodmienny)

uczyły się- czasownik (3. os., l.mn. , r. niemęskoosobowy= nmos., cz. przeszły, tryb orzekający, strona czynna)

z – przyimek (nieodmienny)

mamą- rzeczownik (N., l.poj., r. ż.)

do- przyimek (nieodmienny)

trudnego- przymiotnik (D., l. poj. r. m.)

sprawdzianu- rzeczownik (D., l. poj. r.m.)

z- przyimek (nieodmienny)

matematyki- rzeczownik (D. ,l. poj. r.ż.)

Zajmiemy się teraz nazwaniem części zdania:

wczoraj- okolicznik czasu („,kiedy”?)

moje – przydawka (bo odnosi się do rzeczownika- podmiotu, czyli „uczennice”)

pilne- przydawka (uzasadnienie takie samo jak powyżej)

uczennice- podmiot gramatyczny (tj. wyrażony rzeczownikiem w mianowniku)

chętnie- okolicznik sposobu („,jak?”)

uczyły się- orzeczenie czasownikowe

z mamą- dopełnienie („z kim?”)

do sprawdzianu – dopełnienie („do czego?”)

trudnego- przydawka (bo odnosi się do rzeczownika, czyli słowa „sprawdzian”)

z matematyki- przydawka (bo również odnosi się do rzeczownika, czyli „sprawdzianu”, a wiemy już, że wszystko, co jest określeniem rzeczownika, jest przydawką, więc niekoniecznie musi to być tylko przymiotnik, choć tak jest najczęściej)

5. **Ostatnim etapem analizy zdania pojedynczego jest wypisanie wszystkich związków wyrazowych**

(głównego i pobocznych), jakie znajdują się w tym zdaniu (znów odsyłam do poprzedniej lekcji). Tutaj także rozpoczynamy od podmiotu i orzeczenia.

Zatem:

uczennice uczyły się- związek główny (i zarazem zgody)

moje uczennice- związek zgody (ten sam przypadek, liczba i rodzaj w odmianie, tutaj oba wyrazy są w M., l.mn., r.ż.)

pilne uczennice- związek zgody (uzasadnienie takie samo jak wyżej)

uczyły się wcześniej- związek przynależności (mamy tu przysłówek-> pyt. „kiedy”?)

uczyły się chętnie- związek przynależności (przysłówek-> pyt. „jak”?)

uczyły się do sprawdzianu- związek rzędu (pierwszy wyraz narzuca formę przypadka drugiemu, czyli nim „rządzi”)

uczyły się z mamą- związek rzędu (jak wyżej)

trudnego sprawdzianu- związek zgody (ten sam przypadek, liczba i rodzaj w odmianie- tutaj oba wyrazy są w D., l.poj., r.m.)

sprawdzianu z matematyki- związek rzędu (pierwszy wyraz narzuca formę przypadka drugiemu, czyli nim „rządzi”)

I tym oto sposobem zakończyliśmy analizę zdania pojedynczego

Bibliografia:

Link-uri pentru învățarea online.

<http://sp10gdynia.pl/zdalne/?p=1534>

https://issuu.com/smal/docs/opracowanie_epok

<https://www.e-korepetycje.net/artykuly/epoki-literackie-podsumowanie>

<https://opracowania.pl/opracowania/liceum/jazyk-polski/sredniowiecze>

<https://www.bryk.pl/wypracowania/jazyk-polski/gramatyka/17960-czesci-mowy-i-czesci-zdania.html>

<https://www.bryk.pl/wypracowania/jazyk-polski/gramatyka/17960-czesci-mowy-i-czesci-zdania.html>

**Autori: Prof. ALBU CRISTINA-MARIA, INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDETEAN SUCEAVA, JUD. SUCEAVA
Prof. OSTROVSCHI-CHAHULA MARIA, ȘCOALA GIMNAZIALĂ PÂRTEȘTII DE SUS, CACICA, JUD. SUCEAVA**